

An oil painting of a man's face, likely Geert Wilders, wearing glasses and having a beard. The painting is set against a dark, textured background. The man's expression is neutral, and the brushstrokes are visible, giving it a textured, expressive appearance. The lighting is soft, highlighting the contours of his face.

BREITNER

VRIENDEN EN RIVALEN
ISRAELS

Inhoud

Voorwoord 5

Benno Tempel

De opdonder 6

De kennismaking 12

Straatjes, paardjes en soldaatjes 18

Ook ik ben schilder 36

De remmende voorsprong 50

De weg naar groot worden 62

Een klein weggetje 78

Een verdomde geschiedenis 106

Het gelijkspel 130

De begrafenis 162

Frouke van Dijke

Adolphe Louis Edouard Boutard 196

Biografieën 200

Saskia Bekke-Proost

Noten 204

English Texts 208

Register 222

Fotoverantwoording 223

*Prinsessegracht, de Academie
van Beeldende Kunsten in
Den Haag, ca. 1910*
Gelatinezilverdruk
23 × 17 cm
Haags Gemeentearchief

Bruikleengevers

Amsterdam Museum
Collectie Ellen en Jan Nieuwenhuizen Segaar
Collectie Flip Oosterberg
De Mesdag Collectie
Dordrechts Museum – Huis Van Gijn
Erens-archief, Nijmegen
Groninger Museum
Hein A. M. Klaver Kunsthandel, Baarn
Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en
Museum Bronbeek, Arnhem
Kröller-Müller Museum, Otterlo
Museum De Fundatie, Zwolle
Museum Voorlinden, Wassenaar
Rijksmuseum
Rijksmuseum Twenthe, Enschede
RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis
Simonis & Buunk, Ede
Singer Laren
Stedelijk Museum Amsterdam
Teylers Museum, Haarlem

Alle particuliere collecties in binnen- en buitenland
die anoniem wensen te blijven.

Voorwoord

Eind negentiende eeuw zetten twee jonge kunstenaars uit Den Haag de stad Amsterdam op stelten. De een is Isaac Israëls, de zoon van Nederlands beroemdste kunstenaar Jozef Israëls. De ander is George Hendrik Breitner, die zich in Den Haag profileert als 'le peintre du peuple', de schilder van het volk. Israëls is het wonderkind dat al op zijn zeventiende op de Salon in Parijs exposeert, Breitner de rauwdouwer die samen met Vincent van Gogh de achterbuurten opzoekt.

De jonge Breitner en Israëls ontwikkelen zich in Den Haag, waar rond 1870 een groep kunstenaars een revolutie in de Nederlandse schilderkunst onttekent. Al snel staat het collectief bekend als de Haagse School, ook wel de Grijschool genaamd. Aanvankelijk kunnen hun vrije penseelvoering en thematiek (het eenvoudige boeren- en vissersleven) op weinig steun rekenen van critici, maar zodra het buitenland hen omarmt groeit ook in Nederland hun faam. Breitner en Israëls staan op de schouders van deze meesters van de Haagse School, maar trekken naar Amsterdam om hun eigen weg te zoeken. In hun werk staat het stadsleven centraal. Al snel sluiten zij zich aan bij een stel jonge schilders, en vormen daarmee vanaf midden jaren 1880 de Amsterdamse School, ook wel bekend als de Tachtigers.

Over de Tachtigers zijn van tijd tot tijd tentoonstellingen en publicaties gemaakt, ook al tijdens het leven van de betrokken kunstenaars. In de recente kunstgeschiedschrijving vormen de tentoonstelling en bijbehorende catalogus *De schilders van Tachtig. Nederlandse schilderkunst 1880-1895* (Van Gogh Museum, 1991) een ijkpunt. Datzelfde jaar organiseerde het Stedelijk Museum Amsterdam een overzichtstentoonstelling van Breitner. Beide exposities zorgden voor een opbloeiende interesse in deze schilders, wat onder meer leidde tot solotentoonstellingen over Floris Verster (Museum De Lakenhal Leiden, 2002) en Willem Witsen (Dordrecht Museum en Stadsarchief Amsterdam, 2003). Dit jaar opent bovendien in het Dordrecht Museum een overzicht van de met hen bevriende schilder Willem Bastiaan Tholen.

Ook voor Breitner en Israëls is volop aandacht geweest. In 2004 organiseerde het Amsterdam Museum de tentoonstelling *Breitners Amsterdam*, tien jaar later opgevolgd door *George Hendrik Breitner in Amsterdam* (Stadsarchief Amsterdam, 2014). In diezelfde periode organiseerden het Haags Historisch Museum en het Stadsarchief Amsterdam in 2012 respectievelijk de tentoonstellingen *Isaac Israëls in Den Haag* en *Isaac Israëls in Amsterdam*. Ook in Kunstmuseum Den Haag, toen nog bekend als het Gemeentemuseum, is het werk van Israëls regelmatig te zien geweest, zoals in de exposities *Isaac Israëls. Mannequins en mode* (2002) en *Jozef en Isaac Israëls. Vader en zoon* (2008). In 2017 opende Kunstmuseum Den Haag de tentoonstelling *Rumoer in de stad. De schilders van Tachtig*, waardoor na lange tijd weer aandacht was voor deze groep schilders en hun onderlinge relaties. In het voorwoord van de publicatie sprak ik toen de wens uit dat de tentoonstelling opnieuw zou kunnen zorgen voor een opleving in de bestudering van deze periode. Kunstmuseum Den Haag heeft een rijke traditie in het organiseren van tentoonstellingen over de Nederlandse negentiende-eeuwse schilderkunst; ook in de collectie neemt deze periode een belangrijke plaats in. Met de tentoonstelling *Breitner vs Israëls – Vrienden en rivalen* voegen we een nieuw hoofdstuk toe aan de bestudering van dit intrigerende tijdvak.

Opmerkelijk genoeg is de rivaliteit en wederzijdse beïnvloeding tussen Breitner en Israëls niet eerder onderwerp van een tentoonstelling of publicatie geweest. En dat terwijl zij ontegenzeggelijk de belangrijkste kunstenaars van de groep waren. Bovendien was de relatie tussen de twee schilders cruciaal voor hun artistieke ontwikkeling. Dat hun persoonlijkheden botsten is niet vreemd. Breitner was de held van zijn generatie, maar Israëls was meer cultureel onderlegd en wist met zijn internationale netwerk en kennis over Franse kunst, als dat van Odilon Redon, zijn vrienden te imponeren.

Mijn dank gaat uit naar degenen die de tentoonstelling en publicatie mogelijk hebben gemaakt. Conservator Frouke van Dijke is verantwoordelijk voor het concept en de samenstelling. In tien hoofdstukken – vergelijkbaar met verschillende rondes in een artistieke bokswedstrijd – schetst zij een beeld van de langdurige wedijver tussen deze twee rivaliserende schilders en hoe dit hun werk heeft beïnvloed. Als extra context is in de publicatie van allebei de kunstenaars de biografie opgenomen – samengesteld en geschreven door Saskia Bekke-Proost. Nieuw onderzoek van Ruth Kaloena Krul naar het leven van Adolphe Boutard geeft inzicht in de levensloop van dit geliefde model van de Tachtigers, over wie tot nu weinig bekend was. Met deze biografische gegevens hebben wij hem als het ware een stem willen geven. De catalogus is uitgegeven door WBOOKS en fraai vormgegeven door Els Kerremans van Typography Interiority & Other Serious Matters.

Ik ben de vele bruikleengevers, musea en particuliere verzamelaars zeer erkentelijk voor hun vertrouwen om ons hun geliefde werken uit te lenen. Speciale dank gaat uit naar de stichting Gifted Art voor de financiële ondersteuning van de publicatie en naar Andries F.J.M. Munnichs, die met ons zijn kennis deelde.

Benno Tempel

Directeur Kunstmuseum Den Haag

De opdonder

[RONDE 1]

Willem Witsen (1860-1923)
Portret van George Hendrik Breitner, ca. 1890
Bijzondere Collecties,
Universitaire Bibliotheken
Leiden

Op een grijze zaterdag in het voorjaar van 1892 staat Isaac Israels oog in oog met een schilderij dat zijn wereld op z'n grondvesten doet schudden. Zijn gebruikelijke wandeling door Amsterdam heeft hem die dag naar de Kalverstraat gebracht, waar kunsthandel Van Wisselingh & Co een nieuw filiaal heeft geopend. De aanblik op de etalage heeft op Israels een verwoestende uitwerking. Daar achter het glas hangt een raak geschilderd stadsgezicht voorstellende Amsterdam in de sneeuw. Israels hoeft geen moeite te doen om de signatuur te lezen. De grauwe lucht, gore sneeuw en het stel sleperspaarden dat hun vracht door de drek voorttrekt, laten er geen twijfel over bestaan: hier hebben we te maken met een typische scène van George Hendrik Breitner.

Overmand door bewondering blijft Israels voor het raam staan. Maar waar ieder ander geniet van het aanschouwen van iets moois, wordt zijn kunstbeleving ruw verstoord door het misselijke gevoel dat dit schilderij, dat met zoveel gemak en durf is neergezet, precies datgene is dat hijzelf al jarenlang vruchteloos nastreeft. In een klap verliest Israels elke zin om nog verder te lopen. Wat volgt is de moedeloze aftocht richting huis, een wandeling van ruim een half uur naar zijn atelier aan het Oosterpark. 'Ik dacht, ik schei er mee uit, tegen zulk werk kun je toch niet op schilderen', schrijft Israels kort daarna aan zijn goede kameraad Arij Prins.¹

Het spook van Breitner achtervolgt hem die lentedag tot ver achter de voordeur. Tot voor kort had Israels zijn adres nog met diezelfde verdomde schilder gedeeld. Bijna drie jaar lang kan hij Breitners gestommel horen, terwijl die op de verdieping boven hem het ene na het andere straattaferaal op het doek smijt. Zelf komt Israels niet verder dan schetsen en losse flodders. De fysieke nabijheid van Breitner heeft op hem een verlamrende uitwerking. Maar ook nadat zijn grote rivaal het Oosterpark verlaat blijft de productie van Israels uit. Eenmaal teruggekeerd in zijn atelier, met het beeld van Breitners stadsgezicht bij Van Wisselingh nog vers in het geheugen, doet het aanzicht van zijn eigen onvoltooide werk hem wanhopen. Al vijf jaar lang stapelen de tekeningen zich op in zijn werkplaats, maar het leidt allemaal tot niets.

Israels zit vast, muurvast. Maar zijn missie is helder. Hij wil het moderne leven schilderen, in al zijn schoon- en lelijkheid. De drukte langs de grachten, het gejaag door de stad en vooral de broeierige sfeer van het nachtleven. Tot nu toe zijn deze thema's het terrein van Breitner. Met zijn rauwe impressies van de straat heeft de schilder zich in korte tijd het hoogste podium binnen de avant-garde toegeëigend. Onder jonge schrijvers en kunstenaars geldt hij als de belichaming van al hun idealen en aspiraties. De man is woest en compromisloos in zowel zijn

Willem Witsen (1860-1923)
*Isaac Israels in zijn atelier
aan het Oosterpark in
Amsterdam, 1892*
Gelatinézilverdruk
Bijzondere Collecties,
Universiteitsbibliotheek Leiden

Isaac Israels (1865-1934)
Circus, ongedateerd
Krijt op papier
21,5 × 27,8 cm
Kunstmuseum Den Haag

karakter als in zijn werk, en daarmee de vleesgeworden ware kunstenaar. Maar is Breitner werkelijk onovertroffen of zelfs onnavolgbaar? Israels weigert zich erbij neer te leggen. Eenmaal bekomen van de confrontatie met Breitners schilderij staat hij later die dag weer voor zijn schildersezels, vastberaden om ooit Breitner in zijn eigen arena te verslaan.

Rivaliteit tussen kunstenaars is een eeuwenoud verschijnsel. De geschiedenis kent vele verhalen over schrijvers, musici en schilders die door elkaar naar de kroon te steken, ook zichzelf wisten te overtreffen. Archetype van de wedijverende kunstenaar is het schilderkunstig duel dat al in de vijfde eeuw voor Christus werd uitgevochten tussen Parrhasius en Zeuxis, twee Griekse schilders die elkaar probeerden af te troeven in een wedstrijd natuurimitatie op het doek. Maar ook de levensverhalen in Giorgio Vasari's beroemde *Le Vite* (1550/1568), een bundel biografieën van kunstenaars van de middeleeuwen tot de renaissance, staan vol verwijzingen naar competitie en kinnesse. Gezonde competitie komt het hele speelveld ten goede, stelt Vasari. Zo leidde het officiële concours voor de commissie van de bronzen deuren van het baptisterium in Florence niet alleen tot een tour de force van winnaar Lorenzo Ghiberti, maar geldt ook het ontwerp van verliezer Filippo Brunelleschi nog altijd als een hoogtepunt van de

renaissance. Zelfs de Sixtijnse kapel zou mede zijn voortgekomen uit wedijver, nadat een aantal beeldhouwers er bij paus Julius II op had aangedrongen hun onovertroffen rivaal Michelangelo te belasten met de plafondschildering: een list om diens aandacht af te leiden van de beeldhouwkunst.²

Maar concurrentie heeft ook een lelijke kant. De neus van Michelangelo werd op jonge leeftijd uit afgunst gebroken door zijn minder getalenteerde maar even heetgebakerde vriend Pietro Torrigione en Vasari bericht in zijn boek uitgebreid en veelvuldig over woordenwisselingen, straatgevechten en zelfs regelrechte moordpartijen als gevolg van uit de hand gelopen rivaliteit. De verhalen zijn vaak aangedikt of apocrief, maar berusten op een terugkerend gegeven: de weg naar succes gaat vaak gepaard met jaloezie en strijd. Ook na de renaissance zijn er voorbeelden te over van kiftende kunstenaars: Turner en Constable, Picasso en Matisse, Malevich en Tatlin. Hun wedijver werd aangewakkerd door kunstprijzen, wedstrijden en de retoriek van critici, maar kwam ook voort uit ego en ambitie. Artistieke onsterfelijkheid valt slechts te bereiken door het omverwerpen van de oude garde, het aftroeven van generatiegenoten en door ook de groten der aarde uit het verleden voorbij te streven. Ernest Hemingway, naast schrijver ook fanatiek amateur-

bokser, omschreef de literatuur treffend als een bokswedstrijd, waarbij hij via het geschreven woord in de ring stapte met literaire grootheden als Turgenev, Stendhal en Tolstoj.³

De bokswedstrijd tussen Breitner en Israëls duurt jaren en bestaat uit meerdere rondes. In zijn atelier aan het Oosterpark lijkt de terneergeslagen Israëls op het eerste gezicht geen partij. Breitner laat hem in deze periode met zijn spierballenkunst alle hoeken van de kamer zien. 'Ik krijg van zijn werk altijd een opdonder', verzucht Israëls heimelijk.⁴ En inderdaad, naast Breitners ferme kwaststreken komt zijn werk op dat moment over als gepriegel. Maar kort daarvoor waren de rollen nog omgedraaid. In hun jonge jaren in Den Haag gold Israëls als de grote belofte van de schilderkunst, en was het Breitner die tandenknarsend aan de zijlijn stond.

In Amsterdam zullen beide kunstenaars op den duur uitgroeien tot de belangrijkste smaakmakers van de schilderkunst. Samen vormen zij de kern van wat kan worden beschouwd als de eerste echte avant-gardebeweging in Nederland. Deze zogenaamde schilders van Tachtig blazen aan het einde van de negentiende eeuw thema's als het stadsleven, het naakt en de portretkunst nieuw leven in. Verfklodders mogen zichtbaar blijven en het voor-

gestelde mag lelijk zijn, als het maar waarachtig is. Maar ook hun gedachtewereld is vernieuwend. In de ogen van deze generatie schilders is de kunst een roeping en de kunstenaar een genie. Alles draait om de meest individuele uiting van emoties, impressies en waarnemingen.

Deze nadruk op authenticiteit werkt zowel vernieuwing als onderlinge rivaliteit in de hand. Dit geldt niet alleen voor Breitner en Israëls, maar ook voor de groep jonge schilders en literatoren van Tachtig waar zij zich in Amsterdam bij aansluiten. Het branievolle collectief werkt als een snelkookpan, waarbij de leden elkaar continu uitdagen en stimuleren. Al snel blijkt deze dynamiek binnen de groep ook een voedingsbodem voor animositeit. Maar al te vaak eindigen innige vriendschappen in slaande ruzies. De artistieke meningsverschillen die zij openlijk en fel met elkaar uitvechten zijn meestal een dekmantel voor de ware reden van hun aanvaringen: liefdesverdriet, gekwetste ego's en angst voor concurrentie.

Ook de strijd tussen Breitner en Israëls staat niet los van het gevecht met hun eigen demonen. Achter Breitners ogenschijnlijk achteloos geschilderde werken gaat een kunstenaar schuil die zijn leven lang twijfelt aan zijn kunnen, een diepgewortelde onzekerheid die wordt versterkt door Israëls' talent.

Op zijn beurt worstelt Israëls met het vinden van zijn eigen stem. Zijn fixatie op Breitner komt voort uit zijn pogingen om uit de schaduw te stappen van zijn beroemde vader, de succesvolle schilder Jozef Israëls. Vooralnog moet hij in Breitner zijn meerdere erkennen: 'als het zover komt dat ik er definitief door ben verpletterd dan verhuis ik naar Hamburg en dan ga ik daar de vischmarkt schilderen', schrijft Israëls over het werk van zijn tegenstander.⁵ Maar het spel is lang niet uitgespeeld. Breitner heeft hem die dag in april weliswaar een opdonder gegeven, maar nog niet knock-out geslagen.

**George Hendrik
Breitner (1857-1923)**
Sleperspaarden in de sneeuw,
1890-1893
Olieverf op doek
100 × 152 cm
Dordrechts Museum – langdurig
bruikleen Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed (verzameling
Van Bilderbeek)

**George Hendrik
Breitner (1857-1923)**
Drie meisjes op de brug,
ongedateerd
Gelatinezilverdruk
28 × 30 cm
Nationaal Archief/
Collectie Spaarnestad

**George Hendrik
Breitner (1857-1923)**
Aan boord, ca. 1897
Olieverf op doek
57 × 59 cm
Stedelijk Museum Amsterdam

Isaac Israëls (1865-1934)
De koffiepijlers, 1893-1894
Olieverf op doek
60 × 86 cm
Kunstmuseum Den Haag
– langdurig bruikleen
Wibbina-Stichting

Isaac Israëls (1865-1934)
*Studie van de hoofden van
twee meisjes*, ongedateerd
Olieverf op paneel
21,2 × 27,2 cm
Particuliere collectie

Isaac Israëls (1865-1934)
*Twee waspitten op de brug
van de Herengracht ter hoogte
van de Leidsegracht*,
ongedateerd
Olieverf op doek
60 × 70 cm
Particuliere collectie

Colofon

Deze publicatie is verschenen ter gelegenheid van de tentoonstelling *Breitner vs Israels – Vrienden en rivalen* in Kunstmuseum Den Haag van 1 februari t/m 10 mei 2020.

Directeur

Benno Tempel

Concept en organisatie

Frouke van Dijke

Auteur

Frouke van Dijke

Onderzoek naar Adolphe Louis Edouard Boutard

Ruth Kaloena Krul

Biografieën

Saskia Bekke-Proost

Eindredactie

Frouke van Dijke

Tekstredactie

Saskia Bekke-Proost

Tekstredactie Engels

Gerard Forde

Vertaling

Gerard Forde
(NL-ENG)

Ontwerp en productie

Typography Interiority & Other
Serious Matters, Den Haag

Beeldredactie

Vivien Entius

Fotografie

Alice de Groot,
J&M Zweerts Fotografie

Lithografie

Pieter Reinink

Druk- en bindwerk

Printer Trento, Italië

Uitgave

Kunstmuseum Den Haag
WBOOKS

Voor meer informatie over
Kunstmuseum Den Haag,
zie www.kunstmuseum.nl

**KUNSTMUSEUM
DEN HAAG**

Voor meer informatie over
WBOOKS, zie www.wbooks.com

© 2020 WBOOKS Zwolle,
Kunstmuseum Den Haag,
de auteur

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag
worden veeleenvoudigd, opge-
slagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën,
opnamen of op enige andere
wijze, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van
de uitgever.

De uitgever heeft ernaar
gestreefd de rechten met betrek-
king tot de illustraties volgens de
wettelijke bepalingen te regelen.
Degenen die desondanks menen
zekere rechten te kunnen doen
gelden, kunnen zich alsnog tot
de uitgever wenden.

Van werken van beeldende
kunstenaars aangesloten bij
een CISAC-organisatie is het
auteursrecht geregeld met
Pictoright te Amsterdam.
© c/o Pictoright Amsterdam
2020

ISBN 978 94 625 8383 2
(George Hendrik Breitner)

ISBN 978 94 625 8383 9
(Isaac Israels)

NUR 646

De publicatie *Breitner vs Israels – Vrienden en rivalen* is mede mogelijk gemaakt dankzij de steun van de stichting Gifted Art

Met dank aan

Josien Beltman, Richard Bionda,
Ivo Bouwman, Joke Buunk,
Sarah de Clercq, Renske Cohen
Tervaert, Jaap van Duijn, Jannet
de Goede, Freek Heijbroek,
Evelien Jansen, Mayken
Jonkman, Kees Keijer, Hein
Klaver, Marc-Jan van Laake,
Andries F.J.M. Munnichs,
Jan Nieuwenhuizen Segaar,
Jaap Nieuwenhuizen Segaar,
Dolf van Omme, Thijs de Raedt,
Jenny Reynaerts, Peter Schoon,
Margriet Schavemaker, Chris
Stolwijk, Mark Tubben, Jaap
Versteegh, Willemien de Vlieger-
Moll, Paul van Vlijmen, Willem
de Winter.

Omslagen

George Hendrik
Breitner [1857-1923]
Zelfportret met lorgnet, ca. 1882
Olieverf op paneel
45 × 31,4 cm
Kunstmuseum Den Haag

Isaac Israels [1865-1934]
Zelfportret in atelier,
ongedateerd
Olieverf op doek
14 × 17 cm
Particuliere collectie

Schutbladen

Joseph Jessurun de Mesquita
(1868-1942)
Portret van Isaac Israels,
1888-1890
Gelatinezilverdruk
22 × 14,4 cm
Rijksmuseum

Tentoonstelling

Hoofd Tentoonstellingen

Daniel Koep

Coördinatie

Esther van der Minne

Vormgeving

Roland Buschmann
Foto en Vorm

Tentoonstellingstechniek

TCS/Ap Gewald

Fotoverantwoording

Een aantal werken in deze
publicatie maken geen deel uit
van de tentoonstelling. Deze
werken zijn te herkennen aan
een grijs in plaats van zwart
gekleurd bijschrift.

Amsterdam Museum 148
Bijzondere Collecties,
Universitaire Bibliotheken
Leiden 7-8, 55
Collectie Ellen en Jan
Nieuwenhuizen Segaar 147
Collectie Flip Oosterberg 69
Collectie KTOMM, Bronbeek 60
Collectie Rijksmuseum Twenthe,
Enschede 141
Collectie Simonis & Buunk, Ede
40-41, 117
De Mesdag Collectie, Den Haag
26-27
Dordrechts Museum 10-11, 47,
74-75
Erens-Archief, Nijmegen
110, 120-121
Groninger Museum 143, 155
Haags Gemeentearchief
3, 15-16, 19, 30, 131
Kröller Müller Museum, Otterlo
56-57, 93, 108, 135
Kunstmuseum Den Haag: omslag,
9, 17, 20, 22-25, 28-33,
38-39, 42, 45, 49, 52, 71-72,
76, 83, 86-87, 97-99, 101,
109, 114-116, 120, 126-129,
133-134, 137, 146, 152-154,
170-173, 176-177, 182-185,
187-188, 199
Museum Boijmans
Van Beuningen 46
Museum De Fundatie, Zwolle
54, 198
Museum Georg Schäfer,
Schweinfurt 52-53
Museum Voorlinden, Wassenaar
77
Nationaal Archief/Collectie
Spaarnestad 94
Particuliere collectie,
J & M Zweerts Fotografie:
omslag, 41, 43-44, 48, 96,
113, 118-119, 123, 138,
142, 149, 150-151, 156-157,
180-181, 186
Particuliere collectie
104-105, 112, 125, 159, 189
Rijksmuseum: omslag, 1, 21,
51, 53, 61, 63, 65, 81-83,
86, 111, 132, 145, 160-161,
165-166, 168-169, 197, 200,
203, 206-207, 224

RKD – Nederlands Instituut voor
Kunstgeschiedenis, Den Haag:
schutbladen, 13, 14, 31, 37,
66-67, 79, 100, 103, 107,
116, 122, 124, 132, 136, 152,
163-164, 167, 174-175, 178-
179, 194-195, 200, 203
Singer Laren 80, 90-91
Stadsarchief Amsterdam 64
Stedelijk Museum Amsterdam
59, 73, 85, 88-89, 95,
102-103, 138-139, 193
Teylers Museum, Haarlem
34, 58, 191, 197

A black and white portrait of a man with a full beard and mustache, wearing a dark suit jacket, a light-colored shirt, and a dark tie with white polka dots. He is sitting in a chair, looking slightly to the right of the camera. The background is a plain, light-colored wall.

1857-1923

BREITNER

Eind negentiende eeuw zetten twee jonge kunstenaars uit Den Haag de stad Amsterdam op stelten. De een is Isaac Israëls, de zoon van Nederlands beroemdste kunstenaar Jozef Israëls. De ander is George Hendrik Breitner, de rauwdouwer die de achterbuurten schildert. Dit is het verhaal over hun vriendschap en rivaliteit.

Beide kunstenaars schilderen het moderne leven in de stad. Hun onderlinge strijd zorgt jarenlang voor een gespannen relatie. Breitner en Israëls

groeien uit tot gevierde kunstenaars, die elkaar gedurende hun gehele carrière zowel hebben bewonderd als benijd en uiteindelijk het beste in elkaar naar boven haalden.

In tien hoofdstukken – vergelijkbaar met verschillende rondes in een artistieke bokswedstrijd – schetst Frouke van Dijke een prachtig beeld van de langdurige wedijver tussen deze twee rivaliserende schilders en hoe dit hun werk diepgaand heeft beïnvloed.

9 789462 583832

W BOOKS

KUNSTMUSEUM
DEN HAAG